

Domači glasovi

Stev. 11.

Lienz, sreda 14. novembra 1945.

Leto 1.

Pozno, ali ne prepozno spoznanje

Londonski "Time & Tide", neodvisni nestranski tednik, je dne 13. okt. t.l. priobčil sledeč članek o Jugoslaviji:

"Med Baltskim in Egejskim morjem leži 12 dežel: Finska, Estonska, Latvija, Litva, Poljska, Češkoslovaška, Madžarska, Rumunija, Jugoslavija, Albanija, Bolgarija in Grčija. Od teh 12 dežel je prvih šest doseglo narodno neodvisnost kot rezultat prve svetovne vojne. Vseh šest je izgubilo svojo neodvisnost kot posledica druge svetovne vojne. Ostalih šest je prišlo na površje po prvi svetovni vojni, nekatere s povečanimi, druge z zmanjšanimi ozemlji, toda nobena izmed njih ni izgubila svoje narodne neodvisnosti. Kot posledica druge svetovne vojne pa je vseh teh šest dežel - z eno samo izjemo - izgubilo svojo samostojnost. Ta izjema je Grčija.

Ugasnitev nacionalne neodvisnosti na vsem prostranem področju je spremljal pojav, ki nima predhodnika v moderni dobi. To je izključitev angleškega vpliva iz vse Vzhodne Evrope, razen iz Grčije. Tudi ni slučajno Grčija edina sorazmerno svobodna dežela na tem prostoru, v kateri se čuti britanski vpliv. Grčija ga čuti, ker je še bistveno svobodna dežela, in taka je, ker ga čuti.

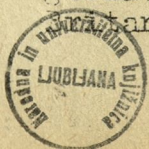
Ali je možno spremeniti tako ponesrečen položaj? Ponesrečen v moralnem pogledu, ker nasprotuje načelom, zaradi katerih se je bojevala druga svetovna vojna; ponesrečen v političnem oziru, ker preinagiblje ravnotežje sil v škodo Vel. Britanije in zapada in ker ogroža britansko varnost v Vzhodnem Sredozemlju.

Londonska konferenca kaže, kako težko je spremeniti ta položaj. Bistveni cilj britanske in ameriške politike na konferenci je bil, da se ta položaj spremeni (ker je Amerika enako izključena), osnovni cilj ruske politike pa je bil preprečiti spremembo položaja. Uspeh konference je, da je ostalo ravnotežje sil prevešeno v škodo Vel. Britanije, da se je ogrožanje angleške varnosti v Vzhodnem Sredozemlju poostriilo in da se majejo Anglija tla celo v Grčiji.

Ta položaj se lahko spremeni samo postopoma in v ozkih mejah. V eni deželi, v Jugoslaviji se sprememba lahko izvrši v doglednem času. In s stališča Anglije (v pogledu njene varnosti) je Jugoslavija izmed vseh najvažnejša, ker je neodvisnost Jugoslavije prvi pogoj stabilizacije na Balkanu (vključno Grčije) in varnosti v Vzhodnem Sredozemlju.

Vsak kritični opazovalec balkanskih zadev pripozna sedaj, da je bila strašna pomota postavitve Tita na oblast. Tej napaki bi se bili lahko izognili. Dasi služi Tito ruskim namenom, ga je postavila za gospodarja Jugoslavije prav tako Vel. Britanija kot Rusija. Tito v resnici nikdar ni bil zagrizen sovražnik Nemcev, ker je tvegala državljansko vojno v Jugoslaviji in s tem olajšala nemško vojaško nalogo. Nasprotno pa je velik sovražnik Vel. Britanije, ker predvsem on izključuje Vel. Britanijo - kot tudi svobodo - iz glavne balkanske dežele in ogroža Grčijo.

Tragedija baltških držav in Poljske je v tem, da so nedostopne zapadu. Jugoslavija pa to ni. Po sporazumu z Vel. Britanijo in Ameriko Rusija niti nima izključne pravice po vojaški zasedbi Jugoslavije, kot jo ima n.p.r. v Poljski in v baltških državah. Vel. Britanija ima oboje, pravico in močnost izvrševati v Jugoslaviji vsaj

tolik vpliv kot Rusija.

Titovo vlado je zavrnil kralj Peter in jo mrze vsi razen malenkostne manjšine Jugoslovanov. Njena moč, vzdrževana s terorjem, je omejena mesta in prometne zveze. Za deželo je njegova vlada prav tako pogubna kot krvava. Dana pa je še druga možnost, kajti v deželi sami je opozicija organizirana, čeprav je toliko voditeljev v zaporih ali pobitih. Opozicija predstavlja delavske sindikate in zadruge ter vse genjalne demokratske stranke. Predvsem pa obstoji tam ljudsko gibanje, ki je skupno za Srbijo in Hrvatsko.

Dr.Maček, ki ga podpira velika večina hrvatskih kmetov, ni več v sporu s kraljem in srbskimi narodnimi voditelji glede osnovnih vprašanj. Možna je kraljevska vlada, katere predsednik bi bil dr.Maček in kjer bi Srbi, Slovenci ter ostali Hrvati sestavljali preostali kabinet. Ta vlada bi imela v deželi zares široko podporo in bi bila dobrodošla in velika pomoč kot edino upanje v temnem položaju. Hrvatski komunist Tito je dovtušil nekaj, česar ni zmogel noben Srb ali Hrvat, dosegel je skupno srbsko-hrvatsko politično linijo. - Srbi, Hrvati in Slovenci so složni v vroči želji, da bi bil Tito odstranjen in da bi mogla imeti Jugoslavija svobodne ustanove in da bi bila zopet postavljena v evropsko skupnost, in ta sporazum je baza zambodoče sodelovanje med nami po odstranitvi Tita.

General Mihajlović, ki se še drži po hrribih, je zopet pridobil simpatije. Niti ena beseda o njegovem sodelovanju z Nemci in njegovem "fašizmu" se ni izkazala za resnično. Vsak jugoslovanski kmet ve, da to ni res. Toda, ker je on še duša vojaškega odpora, njegov delež v sedanjem položaju ni političen. Politične možnosti so te: sprava med dr.Mačkom, ki je v Franciji, in srbskimi voditelji, katerih nekateri so v Italiji, pod kraljem Petrom, ki je v Londonu, in reorganizacija lojalnih jugoslovanskih sil, ki so v Nemčiji in Italiji ter na Srednjem vzhodu. V teh možnostih leži upanje svobode miru in varnosti v jugovzhodni Evropi."

Brezpomembna komedija

Pod naslovom "Problem volitev" je pisal londonski "Observer" 21. oktobra t.l.:

"Žal moramo označiti za svobodne volitve le volitve na Norveškem in v Franciji. V Jugoslaviji, Bolgariji in na Portugalskem je volilni akt zreduciran na brezpomembno ceremonijo odobritve predhodno pripravljene edine liste vladnih kandidatov. Avstrija, Češkoslovaška in Poljska še kolebajo med dvema volilnima sistemoma, ki predstavljata nič manj kakor razliko med demokracijo in avtokracijo. Bolj ostro kot vojaška demarkacijska črta reže danes Evropo na dvoje mejna črta med svobodnimi in nesvobodnimi volitvami."

Tako je zapisal londonski list tri tedne pred volitvami v Jugoslaviji. Volitve same pa so sedaj v polni meri potrdile pravilnost angleškega stališča, izraženega v zgoraj citirani sodbi.

V naslednjem prinašamo nekaj volilnih rezultatov, kakor jih je objavila Titova agencija Tanjug. Prva številka pomeni odstotek udeležbe pri volitvah, druga in tretja (z rimsko I. spreadaj) odstotke za zvezno skupščino za Tita in za skrinjico brez liste, četrta in peta (z rimsko II. spreadaj) pa odstotke za dom narodov za Tita in za skrinjico brez liste:

Ljubljana-mesto 97.8, 93, 7; Lj.-center 95.5, I. 97.2, 8.8, II. 91.9, 8.1; Vič 99.7, I. 92.5, 7.5, II. 93., 7; Rakovnik 98.7, I. 94, 6, II. 94, 6; Bežigrad 98.9, I.94.6, 5.4; II.94.5, 5.5; Ježica 97.6, I. 92.7, 7.3, II. 92.7, 7.3; Siška 98.9, I.94.6, 5.4, II. 94.6, 5.4; St.Vid 97.5, I.95.3, 4.8, II. 95.2, 4.8; Tabor 96.2, I. 91.3, 8.7, II. 91.3, 8.7; Moste 99.1, I.95, 5, II. 95, 5; Polje 98.9, I. 93.5, 6.5, II. 93.4, 6.6.--

Ljubljansko okrožje: okraj Grosuplje 89.47, I. 82.02, 17.98, II. 81.89, 18.11; Kranj 94.3, I. 87.7, 12.3, II. 86.9, 13.1; Skofja Loka 92.97, I. 87.8, 12.2, II. 87, 13; Jesenice 92.94, I. 94.7, 5.3, II. 94.1, 5.9; Kamnik 95, I. 84.8, 13.2, II. 81.6, 18.4; Ljubljana-okolica 92.6, I. 87.94, 12.6, II. 87.86, 12.14; Rakek 93.4, I. 92.3, 7.7, II. 91.4, 8.6; Novo mesto in okolica 91.24, I. 84.71, 15.29, II. 81.97, 18.03.

Celjsko okrožje: okraj Celje 97, I. 89, 11, II. 89, 11; Celje-mesto 98, I. 92.5, 7.5, II. 92.5, 7.5; Trbovlje 98.66, I. 94.5, 5.5, II. 94.5, 5.5; Smarje pri Jelšah 85.6, I. 88.6, 11.4, II. 88.6, 11.4; Konjice 96.8, I. 91.3, 8.7, II. 91.3, 8.7; Gornji grad 97, I. 91, 9, II. 91, 9; Šoštanj 97.48, I. 91.6, 8.4, II. 91.6, 8.4.

Mariborsko okrožje: Maribor-mesto 91.92, I. 88.4, 11.6, II. (manjka); Prevalje 91.46, I. 84.96, 15.4, II. 83.34, 16.16.

KRALJ PETER II. SE ZAHVALJUJE ZA ČESTITKE

H krstu prestolonaslednika Aleksandra je poslal dr. Miha Krek kralju Petru v London sledečo brzojavko:

"Ob priliki krsta Nj. Vis. Aleksandra prosim Vaše veličanstvo, da izvolite sprejeti naše najtoplejše čestitke in želje, da božji blagoslov spremlja Vas in vso kraljevsko rodbino."

Narodni odbor za Slovenijo
predsednik
Dr. Miha Krek.

31. oktobra je g. dr. Krek prejel iz Londona sledečo brzojavko:

"Dr. Miha Krek, Rim. - Iskreno se zahvaljujem Vam in slovenskemu narodnemu odboru za Vaša ljubeznjiva voščila h krstu prestolonaslednika."

Peter II., kralj.

Nujno potrebujemo podatkov

Da sestavimo vsaj približen seznam vseh slovenskih vojakov, ki so bili vrnjeni, naprošamo vse begunce, naj svojim slovenskim taboriščnim odborom dajo imena vseh, za katere vedo, da so bili vrnjeni. Če vedo, kaj se je z njimi zgodilo, naj tudi to sporoče. Zadeva je važna in nujna!

Tisti, ki ne stanejejo v taborišču, naj svoje sezname izročijo slovenskemu vodstvu najbližjega taborišča.

KAKO ZAPADNI ZAVEZNIKI CENIJO TITOVCE, dokazuje tudi dejstvo, da se v Rimu te dni Titovo vojaško odposlanstvo kratkomalo deložirali in vse jugoslovanske menze ukinili. S tem je bila prizadeta tudi menza, ki jo imajo v Rimu kraljevi Jugoslovani. Ko pa so zaveznikom pojasnili, kakšni ljudje se shajajo v tej menzi, je bila ista po dveh dneh zopet dovoljena.

AMERISKO VOJAŠKO POKOPALIŠČE V BELGRADU. Reuter javlja, da bodo v Belgradu ustanovili pokopališče ameriških vojakov, ki so padli v Jugoslaviji med vojno. Ameriška zveza je izdala proglas Jugoslovanom, naj jim pomagajo pri identifi-

ficiranju vojakov, ki so pokopani v različnih delih države.

ČE JE OKUPATOR UNIČEVAL PROTIKOMUNISTE, JE NAPRAVIL ZAKONITO DELO. - To povsem jasno sledi iz komunistične uredbe, po kateri "vse sodne odločbe okupatorskih sodnih oblasti ostanejo v veljavi, če ne nasprotujejo pravnim predpisom, ki imajo veljavnost v novi demokratični Jugoslaviji". Tako piše mariborski "Vestnik" in misli pri tem predvsem zaplembe premoženja onim Slovencem, ki so jih komunisti takoj po okupaciji naznanili Nemcem, da so jih napodili iz njihovih lastnih domov. S tem hočejo preprečiti vrnitev

nezaželjenih protikomunističnih ljudi, ker lahko po tej uredbi proglasijo okupatorjevo zaplembo kot pravočasno! - To so metode - "osvoboditeljev"!

TUDI NA KOROŠKEM JIM ENAKA PREDE. - Mariborski "Vestnik" je ves ogorčen nad zavezniki, ko piše: "Dne 16.septembra t.l. se je vršil v Globasnici pri Pliberkuna terenu neosvobojene (!!) Koroške miting koroške mladine. Ko so bili prireditelji ter sodelavci mitinga s svojim programom na višku, so vdrli v dvorano švabski orožniki ter začeli legitimirati vsakega poedinca. Seveda je to legitimiranje izteklo za švabske orožnike jalovo, radi tega so dvorano iz maščevalnosti z obiskovalci vred zaprli ter vse v tako nerodnem položaju pustili čakati, dokler se jim je zdelo. Potem so dvorano spet odprli ter vse razgnali. Temu slična, nacistov vredna dejanja se dogajajo pogosto skoraj na vsaki naši prireditvi v slovenski besedi. Kljub oviram s strani nacistov, zaščitnih od svetovnih reakcionarjev (!) se naša požrtvovalnost ter agilnost ni zmanjšala; z vsemi silami ter z upanjem na podporo tovarišev onstran meje delamo ter stopamo svobodni bodočnosti naproti."

PRELOM. - V kranjskih "Strtih okovih" I/1 z dne 15.VI.t.l. beremo izpod peresa Fr.Albrechta: "Slovenci smo marljiv in ukaželjen narod. Mi se bomo učili.Kaj nam more dati zapad, vemo. Naučil nas je skrajnega individualizma, sektantstva, nihilizma (!) in staro-demokratske razbrzdčnosti v socialnem, gospodarskem in kulturnem življenju. Zapad je zanesel med nas razkol, da smo postali narod ne samo pogumnih borcev za pravično stvar, ampak tudi narod izdajalcev lastnega ljudstva. (Dobro, da govori v prvi osebi množine!) Zato se bomo sedaj učili od vzhoda. Učili se bomo, da odvržemo od sebe trhlo naplavino preteklih stoletij, podedovano navlako predsodkov in praznoverij zahoda." - Lepa hvaležnost tistemu zahodu, ki jih je privedel na oblast!

RAZPOLOŽENJE V ITALIJI. - Reuter javlja iz Rima: Rimski

dnevnik "Libera Stampa" je pred nekaj dnevi zapisal: "Italija je postala zopet totalitarna država. Na krmilu so sedaj levičarji.Vendar so si dobri poznavalci ital. političnega in social.položaja edini v tem, da razpoloženje v Italiji ni revolucionarno. Voditelji levičarskih strank se odpovedujejo revoluciji in nočajo, da bi prišlo do direktnega spora s konservativci, katere tvorijo krščanski socialisti in močno zastopstvo kmetijske stranke. - Nekateri dogodki, posebno v manjših krajih, pa kažejo nestrpljivost komunistov napram nazorom drugih političnih skupin. Razen tega pa komunisti neprestano agitirajo za odpustitev visokih uradnikov in inženrjev iz njihovih služb, ker da so v dvajsetih letih fašizma zapravili svojo kariero."

KAKO KOMUNISTI "VLADAJO" NA PRIMORSKEM, piše "Glas zaveznikov", ki pravi: "Neprestano se vrste v goriški rokrajini tatvine, ropi in poboji, tako da je ljudstvo v resnici preplašeno. Le resni ukrepi policijskih oblasti bodo lahko preprečili zločine in tako zavarovali ljudstvu osebno varnost in imovino." - Komunisti pa bodo seveda takoj zavpili, da zavezniki uganjajo fašizem, če ovirajo njihovo zločinstvo!

ZA BOLJŠE RAZUMEVANJE POLOŽAJA V SLOVENIJI smo izdali spis, ki bo dobrodošel vsakemu, ki se želi seznaniti z vzroki in dejstvi, ki so privedla do sedanjega stanja. Ta spis dobite pri zastopniku "Domaćih glasov" za ceno 30 grošev. Širite ga zlasti med koroškimi Slovenci, ki so o divljanju komunizma v Sloveniji premalo poučeni!

CHURCHILL ZAHTEVA MOČNO ANGLIJO. - Churchill je v parlamentu izjavil, da mora Vel.Britanija imeti v prihodnjih 10 letih vojsko, ki bo štela milijon mož, letalstvo, ki bo štelo 400.000 mož in imelo 4.000 letal v stalni službi, ter končno vojno mornarico, ki bo štela 150.000 mož. - Potem je pa res mir v veliki nevarnosti! Kdo ga le ogroža? Odgovor je res težak...

UMRLI SO: Luka Guzelj, pošt. uradnik v pok., Lj.; Otokar Župančič, laborant na univ., Lj.; Ing. Fr.Štiglic, nadupravitelj, Ljubljana.